

торської й кредиторської заборгованостей на траєкторію зниження й скоротити дисбаланс між їх рівнями шляхом подолання негативних явищ, які накопичуються в житлово-комунальному комплексі Харківського регіону.

1. Антикризисное управление. – 2-е изд., доп. и перераб. / Под ред. проф. Э.М. Короткова. – М.: ИНФРА - М, 2008. – 620 с.
2. Бондарук Т.Г., Мацюра С.І. Роль економічної політики в соціально-економічному розвитку регіонів // Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. праць. Вип.7. – К.: НДЕІ, 2007. – С.135-140.
3. Бубенко П.Т. Региональные аспекты инновационного развития / П.Т. Бубенко. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2002. – 316 с.
4. Ковалевский Г.В. Проблемы и перспективы формирования региональных экономических систем / Г.В. Ковалевский. – Харьков: ХНАГХ, 2009. – 133 с.
5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
6. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjkg.gov.ua>.
7. Стратегія сталого розвитку Харківської області до 2020 року. Затв. рішенням Обласної ради від 23.12.2010 р. (III сесія VI скликання).
8. Про оплату населенням м.Харкова житлово-комунальних послуг протягом 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kharkivoda.gov.ua>.
9. Закон України «Про національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України» №2479-VI від 9 липня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/12068.html>.
10. Стратегія сталого розвитку Харківської області до 2020 року. Затв. рішенням Обласної ради від 23.12.2010 р. (III сесія VI скликання).

Отримано 18.10.2011

УДК 658.26

О.О. ПРОКОПЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Висвітлено організаційно-економічні проблеми житлово-комунального господарства, розглянуто основні підходи до їх рішення, оцінено стан деяких підгалузей ЖКГ.

Освещены организационно-экономические проблемы жилищно-коммунального хозяйства, рассмотрены основные подходы к их решению, оценено состояние некоторых подотраслей ЖКХ.

Highlights the organizational and economic problems of the municipal housing of the economic, the main approaches to solving them, estimated the state of some sectors of the municipal housing of the economic.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, підгалузі житлово-комунального господарства, експлуатація та ремонт.

На сьогоднішній день житлово-комунальне господарство відіграє важливу роль в розвитку соціально-орієнтованої економіки, оскільки в його функції покладено завдання задовольняти потреби населення та забезпечити умови нормального функціонування будь-яких підприємств. В житлово-комунальному господарстві України функціонує приблизно 5 тис. підприємств і організацій, працює близько 5% всіх трудових ресурсів та експлуатується майже 25% основних виробничих фондів країни [2].

Рівень розвитку житлово-комунального господарства в різних містах України дуже коливається. У великих промислово розвинутих центрах показники розвитку мають високий рівень, і, навпаки, у невеликих містах, де міська інфраструктура ще не досягає належного рівня, вони набагато нижчі. Особливо це стосується таких підгалузей житлово-комунального господарства, як водопровідно-каналізаційне господарство, газо-, тепло-, електропостачання, шляхове господарство [5].

Житлово-комунальний комплекс являє собою сконцентрований згусток проблем. І хоча темпи галузі в цілому високі, проте підгалузі не задовольняють потреби в послугах [5]. Умовно ці проблеми можна розділити на дві групи: технічні та фінансові. Кожна з цих проблем негативно впливає на діяльність підприємства та на економіку країни в цілому.

Дослідженням проблем житлово-комунального господарства та їх вирішенням займалися багато науковців. До них відносяться: Бардаков В.А., Григорович А.В., Димченко О.В., Ігнатова В.О., Качала Т.М., Кришталь Т.М., Клебанова Т.С., Оніщук Г.І., Тищенко О.М. [1, 3, 4, 6-10, 14] та ін.

Як відмічено в ЖКГ регіонів дві третини основних фондів вичерпали термін експлуатації, втрати теплової енергії та питної води в зовнішніх мережах становлять 30-60%, втрати теплової енергії в житловому фонді перевищують 30%. Питомі витрати енергоресурсів у 2-2,5 рази вище, ніж у країнах Європи, кількість аварій за останні 10 років збільшилося майже у 5 разів [9, 11].

На водопровідно-каналізаційному підприємстві зросла протяжність ветхих та аварійних мереж. На сьогоднішній день загальна протяжність водопровідно-каналізаційних мереж складає 165 тис. км. Частка мереж, що знаходиться у ветхому та аварійному стані, на початку 2008 року становила 35%. Вище середньогалузевого цей показник у м. Севастополі, АР Крим, Луганській, Донецькій, Львівській, Херсонській, Запорізькій, Одеській, Кіровоградській та Дніпропетровській областях. На рис.1 зображена частка ветхих та аварійних мереж по регіонам [12].

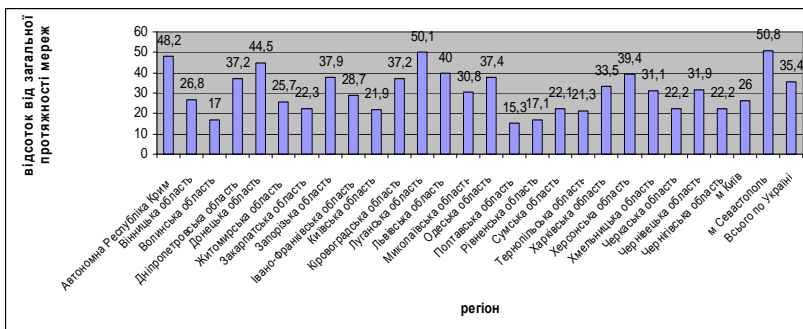

Рис.1 – Частка ветхих і аварійних водопровідно-каналізаційних мереж

Становище підприємств теплоенергетики також знаходиться в не найкращому стані, оскільки майже 11% теплових мереж у двотрубному обчисленні перебувають в аварійному стані [13]. Частка фізичного та морального зносу низькоефективних котлів з терміном експлуатації більше 20 років становить 24%. Найгірша ситуація в 2008 р. в м. Києві (63%) та в м. Севастополі (52%).

Частка ветхих та аварійних теплових мереж в 2008 р. склала 14,5% (рис.2) [12]. З рис.2 видно, що найгірший показник в Одеській області, далі в Чернігівській, Харківській та в Житомирській областях. Ситуація, що склалася в цих та інших регіонах, може призвести до високого рівня забрудненості навколишнього середовища та погіршення якості послуг теплопостачання.

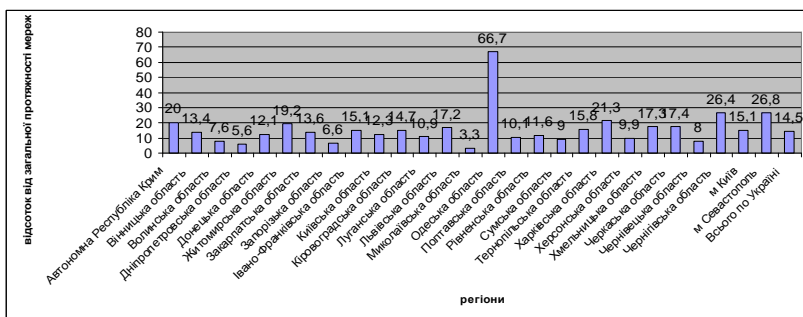

Рис. 2 – Частка ветхих і аварійних теплових мереж

Що стосується інших підгалузей підприємств житлово-комунального господарства, то сьогодні їх також спідає безліч про-

блем, пов'язаних з їх технічним станом. Так, на кшталт, серед основних проблем благоустрою та санітарного очищення міста є брак спеціальної техніки для прибирання вулиць та площ міста. У м. Києві (загальна площа прибирання вулиць і площ якого понад 26 тис. м²) для утримання його в задовільному санітарному стані є в наявності лише 57% прибиральних машин порівняно з встановленими нормами [5].

Аналіз стану основних фондів в деяких підгалузях ЖКГ свідчить про поганий стан основних фондів, відсталість технологій, високу енергоємність техніки, великий ступінь зносу та багато інших проблем, які негативно впливають на кінцевий результат роботи підприємства. Особливо це стосується «мережевих» підприємств, в яких десятки кілометрів мереж перейшли в повну непридатність.

Отже, подальший розвиток житлово-комунального господарства потребує вирішення ряду організаційно-економічних проблем. Діяльність ЖКГ має задовольняти потреби населення в повному обсязі, адже незадовільний стан житлово-комунального господарства свідчить не тільки про неякісну та неефективну роботу галузі, а й про занепад національної економіки України. На жаль, сьогодні наша країна відчуває велику нестачу фінансових коштів, відсутність досконалої системи управління, недосконалість нормативно-правової бази, гальмування програм, пов'язаних з подальшим реформуванням, відсутність належного законодавства та ряд інших перешкод при виході житлово-комунального господарства з кризової ситуації. Для вирішення цих перешкод потрібно розробляти та впроваджувати нові механізми управління, які б допомогли підприємствам ЖКГ та Україні в цілому вийти на належний рівень.

1. Бардаков В.А. Економіка водопостачання та водовідведення / В.А. Бардаков. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 331 с.

2. Герасимчук З.В. Реформування недержавного сектора житлово-комунального господарства в регіоні / З. В. Герасимчук, Н.В. Хвищун. – Луцьк: Надтир'я, 2007. – 244 с.

3. Григорович А.В. Житлово-комунальне господарство як об'єкт управління / А.В. Григорович // Вісник Хмельницького національного університету (Вісник Технологічного університету Поділля). – 2006. – №6. – С.166-178.

4. Димченко О.В. Аспекти реформування житлово-комунального господарства у контексті конкурентних відносин / О.В. Димченко // Сучасні та перспективні методи і моделі управління в економіці / За ред. А.О. Єпіфанова. – 2008. – Ч.1. – С.76-92.

5. Економіка міст: Україна і світовий досвід / Вакуленко В.М., Дехтяренко Ю.Ф., Драпівський О.І. та ін.; За заг. ред. В. Макухи. – К.: Основи, 1997. – 243 с.

6. Ігнатова В.О. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективної діяльності підприємств житлово-комунального комплексу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / В.О. Ігнатова. – Маріуполь, 2006. – 19 с.

7. Качала Т.М. Механізм функціонування інформаційної системи житлово-кому-

нального господарства / Т.М. Качала // Економічні науки: Зб. наук. праць. Серія «Регіональна економіка». – Луцьк: Луцький технічний ун-т. – 2008. В. 5(17), Ч.2. – С.83-91.

8.Кришталь Т.М. Територіальна організація міського комплексу (на прикладі житлово-комунального господарства): Автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / Т.М. Кришталь. – К., 2004. – 19 с.

9.Механізм та моделі управління кризовими ситуаціями на підприємствах житлово-комунального комплексу / Т.С. Клебанова, М.О. Кизим, Ю.І. Мізік. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 184 с.

10.Оніщук Г.І. Проблеми розвитку міського комплексу України: теорія і практика / За ред. С.І. Дорогунцова. – К.: Наук. світ, 2002. – 439 с.

11.Семчук Г.М. Стан житлово-комунального господарства та стратегії його реформування [Електронний ресурс] // Реформування тарифів та реструктуризація комунальних підприємств в Україні. – Режим доступу [http // www.tariffreform.padco.kiev.ua. /ukr/NEWS/kolegiya/dop.html](http://www.tariffreform.padco.kiev.ua/ukr/NEWS/kolegiya/dop.html). – Назва з екрану.

12.Славута О.І. Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства. – Харків:ХНАМГ, 2009. – 284 с.

13.Технічний та фінансовий стан житлово-комунального господарства в 2004-2006 роках [Електронний ресурс] / О.О. Мільнер // Сайт асоціації міст України. – Режим доступу [http: //www.auc.org.ua](http://www.auc.org.ua).

14.Тищенко А.Н. Проблемы реформирования жилищно-коммунального хозяйства / А.Н. Тищенко, Т.П. Юрьева, С. Ю. Юрьева // Научный информационный журнал «БИЗНЕС ИНФОРМ». – 2006. – №5 – С.57-61.

Отримано 10.02.2012

УДК 69.059

І.О.ЧЕРЕДНИЧЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ м. ХАРКОВА

Розроблено методичні рекомендації щодо вдосконалення системи централізованого теплопостачання в процесі адаптації до умов конкурентного ринку. Розроблено перспективну модель теплопостачання м. Харкова.

Разработаны методические рекомендации по совершенствованию системы централизованного теплоснабжения в процессе адаптации к условиям конкурентного рынка. Разработана перспективная модель теплоснабжения г. Харькова.

Methodic guidelines on centralized heating system under process of adaptation to competitive market conditions have been developed. Perspective model of heating in Kharkiv has been developed.

Ключові слова: тепла енергія, централізоване теплопостачання, перспективна модель теплопостачання, вдосконалення управління.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що успішний розвиток економіки України значною мірою залежить від вирішення питання з енергоносіями. Недостатня кількість власних енергоносіїв змушує до їх імпортування. Сьогодні близько 25% валового внутрішнього продукту-